

3. V 8. občinah se je 98 otrokom dovolilo sledeče olajšanje:

Sedmo šolsko leto: redno šolsko obiskovanje po zimi, po letu 3 ure na teden. Osmo šolsko leto: po zimi 3 ure na teden, popolnoma oproščenje po letu.

Mnogim otrokom po mestih, trgih in kmetih se je pa podelilo posebno olajšanje šolskega obiskovanja.

Narod slovenski!

Letos, ko se je vsa slovenska domovina v lepi slogi zavzela za najvišjo šolo, za slovensko vseučilišče, hočejo naši nasprotniki brezpogojno zatreti še celo naše srednje šole, zlasti celjsko slovensko gimnazijo. Kljub naporom naših poslancev in kljub jasno izraženi volji večine ljudskih zastopnikov cele Avstrije, rujejo sovražne sile ravno sedaj z vso silo na tihem zoper ta slovenski zavod.

V trenutku, ko je ves slovenski narod ene misli, da se ne smemo brez boja udati sovražnemu navalu, oglasil se je iz narodnih vrst glasen klic, da ustanovimo v Celju za slovenske gimnazijce »Dijaški dom«, s katerim utegnemo najzanesljivejše zagotoviti obstoj slovenske celjske gimnazije. V Celju, ki stoji na slovenskih tleh sredi popolnoma slovenskega ozemlja postavili so naši sovražniki za nemčurske in odpadniške nemške gimnazijce »Studentenheim«, kateri se vzdržuje z davki v dobri tretjini slovenske dežele in za katerega so se nabirali in se še nabirajo denarni doneski po vsej Avstriji in Nemčiji.

Ali bi ne bilo naravno, da se združi tudi vsa slovenska domovina v ta namen, da z dejanjem pokaže, koliko ji je za obstanek slovenske gimnazije v Celju, v tem kulturnem središču štajerskih Slovencev, kateremu Slovenci ne smemo nikdar priznati izključno nemškega značaja! Ali ne dokažemo Slovenci svoje odločne volje za nadaljnji povoljni razvoj celjske gimnazije na najlepši in najizdatnejši način, ako vsak po svojih močeh z denarnimi prispevki omogočimo ustanovitev »Dijaškega doma« v Celju, predno se našim sovražnikom posreči slovensko gimnazijo odpraviti.

Ustanovilo se je v Celju društvo za nabiranje denarnih prispevkov za »Dijaški dom«. Mnogi odlični rodoljubi darovali so že izdatne vsote, ki pa žalibog še ne zadostujejo. Zato smo se obrnili mi slovenski akademiki, ki v borbi za slovensko vseučilišče najbolj občutimo tudi nedostatke srednjega šolstva zlasti na Štajerskem, s pozivi na vse znane

nam rojake, da blagovolijo vsak po svojih močeh prispevati za ustanovitev »Dijaškega doma« v Celju. Imena vseh darovalcev zapisala se bodo v spominsko knjigo »Dijaškega doma«, ter objavila tudi v slovenskih listih. Imena ustanovnikov, ki plačajo najmanj 200 K, zabeležila bodo se pa v večem spomin na borbo Slovencev za celjsko gimnazijo leta 1902 z zlatimi črkami na spominski plošči.

Pozivamo torej še enkrat potom slovenskega časopisja vse rojake, katerim je za naš napredek na polju narodnega šolstva, da pokažemo to svojo željo ne samo z mnogimi besedami, ampak tudi z odločnim blagim dejanjem. Spominjajmo se pa, da dvakrat da, kdor hitro da, ter se podvizajmo, da ne zamudimo pravega trenutka! Nemudoma torej na delo za »Dijaški dom« v Celju!

Vsi denarni prispevki naj se pošiljajo naravnost na naslov: »Dijaški dom« v Celju. Gradec, 20. malega travna 1902.

Akademiški agitacijski odbor.

Nemiri v Belgiji.

Strune v Belgiji so bile že preveč napete. Vodje socialistov so hujskali delavce očitno k upor. Najbolj so pri svojih prekućijskih načrtih računili na vojaštvo, da se v odločilnem trenutku postavi ob stran puntarjev. Toda to je bilo le njih mnenje, zapisane take podpore niso imeli od vojske. Tudi vlada je pravila, da se zanaša na vojaštvo in da bo s silo zatrla upor. Invodje socialistov so si še ob pravem času premislili. Nasvetovali so, da delavci stopijo zadnji ponedeljek zopet v delo. Stavka delavcev se je na ta način v ponedeljek končala in s tem je javni red in mir zopet zagotovljen.

Seveda popolnoma se še vznemirjenost ni podela. V občinskih zastopih, kjer imajo večino socialisti in liberalci, se sklepajo prošnje in pozivi do kralja, naj poseže vmes in pouči vlado, kaj ji je storiti. A take prošnje so brez pomena, glavno je, da se je stavka nehala.

Vodje socialistov so zopet pokazali, da nimajo ne razuma ne srca, voditi delavskega ljudstva. Predno so se prepričali, da kaj dosežejo, tirali so delavstvo proč od dela ter jih hujskali k upor. Za več kot teden dni so oskodovali delavce za njih zaslužek, sebe pa so mastno plačevali iz strankarske blagajne. Sedaj je stavka končana, voditeljem ni nič škodovala, le delavstvo je isto, ki je trpelo.

nije. — Slovenec je rojen pevec. — V sredo končam tukaj in odidem v Marksloh in Hamborn, kjer me čaka blizu 1500 Slovencev.

Pravljica o Dizmu, desnem razbojniku.

I.

Noč je bila črna, ni bilo zvezdice na nebu. V puščavi Sur med Arabijo in Egiptom je razgrajal grozen vihar, bati se je bilo, da kar odnese kočico, ki je daleč od ljudskih bivališč samovala v pusti planjavi. V tej hišici je bivala postarna ženica z nagrbnjenim osornim obrazom ter se grela ob ognjišču, pogledovala na zibelko, v kateri je bilo bolno dete. Pa kdo prihaja v tem groznem viharju z lučjo proti koči, v viharju, ki je strašen celo za divjo zver?

Prisli so do bivališča. »Odprite, za božjo voljo, odprite! Prenočite mojega soproga in moje dete!«

Tako se je glasilo milo iz ust utrujene mlade žene, ki je bila sicer jako priprosto oblečena, ali videti vender le čudovito mila in veličastna. Taki morajo pač biti angelji, ako pridejo v človeški podobi na zemljo.

»Bodite kdor koli«, odgovori starka, ne

da bi se dala kaj motiti, »idite dalje; ta hiša ni gostilna.«

»V imenu Boga Abrahamovega, Izakovega in Jakobovega, odprite nam!« se zvonko razlegne prejšnji glas.

Sedaj je vstala starka: »Gorje potniku, ki stopi tu noter!« Tako je govorila, ko je odpirala vrata. Vendar jo pogled na veličastno ženo presune tako, da za korak stopi nazaj. Pred njo je, dasi tega ne ve, sveta družina, bežeča v Egipt. Mileje govori: »Ko vas vslušujem, pahnjeni ste ob enem v pogubo; žena sem razupitega roparja, ako se on vrne, ne uvidete smrti.«

Med tem je odprla vrata. Jožef, privezavši osla, stopi v koč z Marijo in božjim detetom. Gospodinja vrže nekoliko suhljadi na ogenj, ki vzplapola v tako ljubkem plamenu, da je borna koč naenkrat nekako čudovito razsvetljena. Dete v zibelki, pozabivši svoje trpljenje, se smehlja Jezuščeku.

»Ne vem, od kod ste«, pravi na to starka, »ali od kar ste pod našo streho, dobro mi je nekako pri srcu, in moj deček je z menoj srečen.«

II.

Zunaj je tema postala še bolj črna in vihar ni nehal besneti. Pa čuj, zopet se trka. »Žena, odpri, hitro odpri!« Tako kriči za-

Državni zbor.

Dunaj, 23. aprila 1902.

Volitev v kvotno deputacijo in delegacije.

Dne 16. aprila popoldne ob 5. uri se je imela vršiti volitev v kvotno deputacijo in delegacije. (Kvotna deputacija poslanske zbornice šteje 10 udov, k tem pride še 5 udov iz gospodske zbornice. Teh 15 avstrijskih poslancev se dogovori z enakim številom ogerskih poslancev, koliko odstotkov plača naša, in koliko ogerska državna polovica za skupne državne potrebe. V delegacije voli poslanska zbornica 40, gospodska zbornica 20 poslancev. Teh 60 avstrijskih poslancev se dogovori z enakim številom ogerskih, koliko bojo znašali skupni stroški za armado, za zunanje državne zadeve in za skupne finance).

Pred volitvijo se vzdigne v imenu nemških narodnjakov dr. Derschatta ter zahteva, naj se ta volitev preloži za osem dni, ker njim ne kaže, volitev izvršiti danes. Ob enem zahteva, da se mora o tem njegovem predlogu po imenih glasovati. Ker se je vzdignilo za ta Derschattov predlog 50 poslancev, se je glasovalo po imenih. Pred glasovanjem izjavi dr. Pacak v imenu Čehov, da oni ne morejo podpirati Derschattovega predloga, češ: »Nemci bi radi se osem dni se pogajali z vlado ter od nje dobili zagotovilo, da bo vstregla njihovim željam.« Pri glasovanju se je Derschattov predlog odklonil z 191 proti 62 glasovi. Z nemškimi narodnjaki so glasovali le nemški naprednjaki in Vsenemci. Vršila se je toraj volitev brez opovire. V kvotno deputacijo je izvoljen izmed Slovencev gosp. Povše. V delegacijo volijo posebne dežele po svoji velikosti večje ali manjše število poslancev. Štajerska voli 2 poslanca; kranjska, koroška in druge manjše dežele po enega. Štajerski nemški narodnjaki so si izvolili letos grofa Stürgkha in nemškega kmeta Poscha. Štajerski slovenski poslanci in nemški katoliki se niso vdeleževali volitve. Za Kranjsko je izvoljen dr. Šuštersič. Zanimiva je bila volitev za Dalmacijo, katero voli tudi enega poslanca. Hrvatski poslanci pravaške stranke se niso vdeleževali volitve. Izvoljen je pristaš hrvatske narodne stranke g. Vukovič. Za Istro, Trst in Gorico so izvoljeni sami Lahji.

Delegacije se snidejo 6. majnika v Budim-Pešti.

Proračunska razprava — finančno ministrstvo.

Razni govorniki so pri tej točki izrekli upravičene pritožbe, kako hudo obdačeno je zlasti kmetstvo ljudstvo. Plačevati mora zem-

povedujoč osoren moški glas. Prestrašena se klicana zgane. »Bog pomagaj! To je moj mož. Kam naj vas skrijem?« Med tem vstane Marija, da jej Jezusa ter gre roparju odpret. Ropar vstopi dežja premočen ter z naropanim obložen. Zagledavši Marijo jezno pogleda svojo ženo, kakor bi hotel reči: Od kod pa ti nepovabljeni gostje?

»Ubogi popotniki!« razlaga mu žena, »katere je ujel vihar. Sprejela sem jih ter mislim, da nam prineso srečo.«

Ropar se ostro ozira na tujce. Pa glej čudno premembo! Z brado zaraščeni obraz se jame prijazno smejeti. Zapre vrata ter odgovori: »Bodite pozdravljeni!« Rop vrže v kot, sleče mokro obleko ter pravi: »Žena, ali nimaš nič jedila?« — »Še je nekoliko kruha, sadja in pa četrt srne«, odvrne roparjeva žena, vstane ter hoče Mariji podati Jezusa, da bi prinesla te reči.

»Ne!« pravi Marija, »pusti, da to jaz storim.«

Vsi so jedli. Samo roparjeva žena je ostala z Jezusom pri zibelki svojega sina. Ali to ji ni delo britko, kajti srce ji je veselja poskakovalo; tako srečna se ni bila nikoli.

Po večerji se vsede ropar zopet k ognju. Obraz se mu potemni, ko pogleda od svojega sina na Jezusa. »Oh«, pravi Jožefu, »ko bi bil moj sin tak, kakoršen je vajin!«

ljiski davek državi, potem pa pridejo razne doklade za deželo, za okraj in za občino. Zadnji čas so se pa oglaševala razna velika mesta, katera zahtevajo posebno podporo. Če se ugotovi tem mestnim zahtevam, bi njim (mestom) morala država plačati 200 milijonov kron. Zato je v imenu katoliškega središča predlagal dr. Fuchs: vlada naj predloži državnemu zboru načrt postave, po kateri bi se naj razbremenile ne le mesta, temuč tudi posamezne dežele.

Državna podpora za mesto Praga.

Najvažnejši dogodek zadnjih dni je bil vladni predlog, naj se mestu Pragi dovoli državna podpora 16 milijonov kron, ki se izplačajo v desetih letih tako, da Praga dobi vsako leto 1 milijon 600.000 kron. Stvar je taka: Sredi skozi mesto Praga teče reka Vltava, tako da reka mesto razdeli v dva skoraj enaka dela. Ker se v praško mesto stekajo razne državne ceste, je treba te ceste preko Vltave zvezati z mosti; razun tega se mora uravnati tudi obrežje. Vsa ta dela so proračunjena na 32 milijonov kron. Vlada je obljubila 16 milijonov, če enako vsoto prevzame češka dežela. Stvar je jasna. Vlada ni obljubila praškemu mestu te državne podpore, ker so v Pragi Čehi v veliki večini, temuč ker je spoznala, da je dolžna mestu pomagati. Nemška narodna stranka pa je razkričala: »Vlada hoče Čehom na škodo Nemcev podariti 16 milijonov kron.« Nape-njali so se na eni strani Nemci, da se ta predlog zavrže; na drugi strani Slovani, da se sprejme. Nenavadno veliko število poslancev je bilo zbranih v zbornici pretečeni terek popoldne, ko je prišlo do glasovanja po imenih. Za dovolitev so glasovali: Čehi, Poljaki, Rusini, Slovenci, Hrvati, Rumuni, Italijani, češki in ustavovorni veleposestniki, deloma tudi krščanski socijalci; nasproti pa: nemški narodnjaki in naprednjaki, katoliški centrum, prusaki pa nekateri krščanski socijalci. Predlog za dovolitev je bil sprejet z 218 proti 135 glasovi. Vedelo se je že pred glasovanjem, da se bo predlog sprejel. Vsled dogovora se je desnica vzdržala ploskanja. Zanimanje za izid tega glasovanja ni bilo nikakor ne toliko kakor pri celjskih slovensko-nemških zavodih.

Dopisi.

Sv. Benedikt v Slov. gor. (Vrlenu slovenskemu mladeniču v spomin.) V tihi celici mariborskega semenišča sta se pripravljala pred kakimi sedmimi leti za svoj prihodnji poklic dva blaga mladeniča od sv.

«Bolan je tedaj!» odvrne Marijin soprog, opazivši na dečku grdih ran.

Oče vzdihne: «Bolan, da! Strašno bolezen, — gobe ima.»

To rekši dolgo molči on in drugi. Sled-njič pa zajoka roparjeva žena: «Bog kaznuje nad otrokom starišev grehe!»

Ropar pogleda ženo, ali ne srdito, marveč kaže kesanje in strah.

«Bog rad sprejme skesanega grešnika ter spremeni njegove solze v veselje», tolaži Marija. Vzemši zopet Jezusa v naročje, pravi: «Kmalu napoči dan. Dajte mi nekoliko vode, da umijem dete, potlej pa odrinemo.»

«Oh, ne šel!» odvrne ropar.

«Dolgo pot imamo», kaže Jožef.

«Kam greste?»

«Nesrečni pregnanci smo, ki gremo v Egipt, da si dobimo novo domovino; toda vrnemo se.»

Jožef in ropar gresta iz koč. Ljubek vetrič jima pihlja nasproti; oblaki se izgubljajo v daljavi, vse je vnovič poživljeno.

«Kopli svojega sina v vodi, s katero sem jaz umila svoje dete!» pravi Marija, objame staro ženo ter odide z Jožefom.

III.

Ropar in žena gledata za odhajajočimi, dokler jih le moreta videti.

Benedikta: Matevž Estrin in Lovro Fekonja. Prvega, odličnega dijaka-četrtolca, že šest let krije hladna gomila. Drugega pa smo pretekli terek položili v prezgodnji grob. Bil je Lovro Fekonja uzor slovenskega mladeniča. Kot sin globoko vernih, odlčno narodnih in premožnih starišev je študiral gimnazijo v Mariboru. Huda očesna in pljučna bolezen ga prisilila v šestem razredu zapustiti učenje. Zdravil se je precej časa doma pri svojih ljubih stariših. Ko za silo okrevava, vstopi pri Sv. Lenartu v službo kot davčni praktikant, kjer je služboval kaki dve leti. Vsak čas bi imel postati davčni pristav. Toda nekaj dni pred veliko nočjo nevarno zbolil za vnetjem možganov in pljuč, v nedeljo, dne 13. aprila pa med rano službo božjo izdihne svojo blago dušo. Poznal sem in poznam veliko vrlih slovenskih mladeničev, a rajni Lovro zdel se mi je najboljši. Čuj, slovenska mladina! Njegove prsi je dičil in krasil škapulir tretjega reda in karmelske Matere Božje! K sv. maši je zahajal tudi ob delavnikih. Sv. zakramente je prejemal goreče in pobožno vsak mesec v svoji župni cerkvi. Napuha ni poznal, žaliti tudi ni znal. Dasi je bilo celo njegovo življenje skoro nepretrgana bolehnost, vendar je junaško prenašal vsako trpljenje. V zadnji boleznici je z občudovanja vredno pobožnostjo prejel sv. zakramente. Bil je pa tudi odlčno naroden mladenič. Kot izvrsten pevec je povsodi rad sodeloval. Kako je bil povsodi spoštovan in ljubljen, pokazal je njegov sijajen pogreb. Zastopani so bili vsi lenarčki uradi. Domači mladeniči so ga spremljali s svojo krasno mladeniško zastavo. Ob grobu so mu govorili ginljivo slovo domači gospod kapelan ter se posebno v imenu mladeničev poslovili od njega. Jama je bila vsa prepletana in okrašena, da nismo videli črne prsti. Kakih 30 pevcev lenarških in domačih mu je na domu in na grobu zapelo ginljivi žalostinki »Blagor mu« in »Nad zvezdami«. V 23. letu, kakor sv. Alojzij, je končal tek svojega življenja. Kratko je živel, pa je spolnil veliko let. Žalosti potrte stariše naj tolaži ljubi Bog; mladeničem našim pa kličem: »Spomin postavite mu tak, — Da vsakdo skuša biti mu jednak!«

Sv. Barbara v Halozah. (Volitve.)

V občini Slatina se je vršila dne 13. t. m. volitev občinskega predstojnika. O tej priliki se je znani »Štajerčev« boter G. trudil na vse kriplje spraviti na svojo stran nekatere občinske odbornike, da bi potem glasovali za moža po njegovem srcu. A pravica, ki je še vselej zmagala, je hotela, da se mu je njegovo prizadevanje le malo posrečilo. Danes mu smemo odkrito povedati, da bi

Ko pa jima izginejo izpred očij, vzdihujeta kakor bi bila izgubila za vselej kakega drazega izmed družine. Žena zajoka. «Pridi!» pravi gobovemu dečku, «pridi, Dizma, kopati te hočem v vodi, s katero je tujka umila svoje prelepo dete!»

«Pa čemu to?» pravi oče z ramami majaje.

Mati tega ne čuje.

A komaj se deček dotakne vode, je že zdrav.

Za 30 let je blaženo umrl ta Dizma, to sedanje dete Dizma, z Jezusom vred na križu.

Imenujemo ga — desnega razbojnika. Po »Američanskem Slovenci.«

Smešničar.

Previden mož. Sosed: «Dobro jutro! Kako je! Ali ni nič novega?» — Drugi sosed: «O pač, po noči mi je žena ušla.» — Prvi sosed: «Kako to, ali nisi ti ničesar opazil.» — Drugi sosed: «O, seveda sem, pa sem se delal, kakor bi spal, ker drugače bi mi gotovo ne ušla.»

bilo bolje, ako bi ne agitiral na tak način. — Večini občinskih odbornikov bodi tukaj na čast povedano, da še imajo v sebi pošteno slovensko srce in dušo, ki se še ne da tako hitro usužnjiti vsakemu »Štajerčevemu« botru. Izvolili so občinskim predstojnikom poščenega moža, ki se bo gotovo vedno držal narodno mislečih, pa ne »Štajercu« udanih mož. Tak je gosp. Krajnc, in Slatinčani bodo z njim tudi celo zadovoljni. Namen g. G. . . . in slavnih drugov, posaditi na tako častno mesto enega izmed svojih, se je tedaj — izjalovil. Da so kot občinska svetovalca vrinili dva nezavedna G. . . . ova pristaša, (vsaj isti dan!) to je gotovo malenkostnega pomena. Glava v občini je in ostane predstojnik. Čuditi se moramo tedaj, da je nasprotni, manjši tabor začel na tako velikanski način slaviti svojo namišljeno zmago, kakor da bi bili bogve kaj pridobili. Pač je bilo vse kričanje, streljanje in hripavo petje brez pomena, ker spominjalo nas je nekaj na »fašenk«, nekaj na »vuzem«, a oba ta praznika imamo že za to leto za hrbtom.

Ako pa so omenjeni zmage pijani junaki hoteli s tem zabavljati gosp. Kokol-u, dozda-nemu predstojniku v Slatini, ter na tak način dati duška svoji radosti, ker ni bil na gorko željo g. G. . . . a zopet izvoljen, tedaj pa so pokazali le svojo veliko nehvaležnost.

Gosp. Kokol je skozi 13 let kot občinski predstojnik opravljal svoj posel vestno in točno v zadovoljnost politični oblasti in pametnim občanom. Bil je vselej mož na svojem mestu, odlčen, naroden, značajan in — veren, prijatelj šoli in cerkvi. Gotovo je žrtvoval svojemu poslu mnogo truda in časa, osobito ker je bil vrhu tega še načelnik kraj. šol. sveta ravno tedaj, ko se je stavila sedanja nova šola šestrazrednica. Imel je pri tej stavbi mnogo sitnostij in težav. Za svoje trinajstletno delovanje občini na korist zasluži mož javno priznanje in hvaležnost domačih občanov, ker vse je izpeljal srečno in prav. Zdaj, ko odlaga svoje mnogoletno breme, želimo mu, da ga ohrani Bog še mnogo let čvrstega in zdravega. Njegovemu nasledniku pa priporočamo, da se vzgleduje na svojem predniku ter nastopa vedno kot mož: trden, značajan in naroden! Te ga pričakujemo! Vse za vero, dom, cesarja!

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Smrt.) Dne 17. t. m. spremljali smo k večnemu počitku g. Martina Slana, posestnika in gostilničarja na Jamni. Pokojnik je stal v naši sredini kot velik prijatelj narodnega napredka, kar tudi dokazuje, da si ga je podružnica sv. Cirila in Metoda izvolila za glavnega blagajnika; bil je tudi ud bralnega in podporni ud gasilnega društva. Sploh je bil pri vseh, ki so ga poznali priljubljen in spoštovan, kar je tudi dokazal sprevod njega telesnih ostankov k večnemu počitku. K pogrebu se je nabrala ogromna množica ljudstva od vseh strani. Sprevod je vodil č. g. župnik Iv. Kunc v spremstvu domačih in kapelskih g. duhovnov. Doma, kakor tudi na grobu mu je domači pevski zbor zapel pod vodstvom g. organista Val. Kocbeka: »Človek glej dognanje svoje« in »Nad zvezdami«. Godba gasilnega društva je svirala v srce pretresljivih akordih pod vodstvom g. Vogrinca. Tudi moštvo gasilnega društva, kateremu je bil pokojnik poseben prijatelj, mu je skazalo zadnjo čast s svojim nastopom. Tako blagega moža, kot je bil pokojnik, pač št. Jurjevčani težko pogrešamo. Blag mu spomin!

Loče. (Dvojna zlata poroka.) Redka slavnost je bila v ponedeljek, 21. aprila. 81-letni častitljivi starček Tomaž Šuberger, po domače Tomažak, iz Suhega dola s svojo 76-letno nevesto Ano Prah in spoštovani 70 letni mož Anton Regoršek po domače Bógec, s svojo 72-letno Uršulo Stoklas, sta obhajala zlato poroko. Viditi bi moral, kako veselo in korajžno sta korakala obadva zlata para proti cerkvi, katera je bila napolnjena pobožnega, pa tudi radovednega ljudstva. Ob pol 10. uri so domači gospod župnik zakrament sv. zakona podelili enemu navadnemu